

ОУ „Иван Вазов” с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

Утвърждавам!
Станка Петкова
Директор

**ПРОЦЕДУРА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА
ОБЩА И ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА
ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ**

учебна 2024/2025 година

ОУ „Иван Вазов“ с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование и се реализира в съответствие с принципите в чл. 3, ал. 2 ЗПУО.

На децата и учениците в ОУ „Иван Вазов“ с. Русокастро се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им.

Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик. Общата подкрепа за личностно развитие се предоставя от учителите и от други педагогически специалисти в училището. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя в зависимост от плана за подкрепа на детето или ученика, в който се определят конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие и необходимите специалисти за предоставянето на подкрепата.

За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в началото на учебната година със заповед на директора се определя координатор, който координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие.

ПРОЦЕДУРА 1

I. Общата подкрепа за личностно развитие (чл. 15 от Наредба за приобщаващото образование) в ОУ „Иван Вазов“ с. Русокастро, която е насочена към **всички ученици** в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището и включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. допълнително обучение по учебни предмети;
3. допълнително консултиране по учебни предмети;
4. кариерно ориентиране на учениците;
5. занимания по интереси;
6. библиотечно-информационно обслужване;
7. грижа за здравето;
8. поощряване с морални и материални награди;
9. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
10. дейности за превенция на обучителните затруднения;
11. логопедична работа.

ОУ „Иван Вазов” с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

II. *Общата подкрепа за личностно развитие за целите на превенцията на обучителните затруднения* (чл. 27 от Наредба за приобщаващото образование) се изразява във включване на *отделни ученици в дейности, като:*

1. **допълнително обучение** по отделен учебен предмет с акцент върху обучението по български език, включително оgramотвяване на ученици, за които българският език не е майчин;
2. **консултации по учебни предмети**, които се провеждат извън редовните учебни часове;
3. логопедична работа.

Допълнителното обучение по т. 1 е насочено към ученици:

- за които българският език не е майчин, или
- които имат системни пропуски по даден учебен предмет, изразяващи се в годишна оценка слаб (2), или не са постигнали очакваните резултати, заложен като прагова стойност за успешност при национално външно оценяване, както и за ученици, които напредват при обучението по даден учебен предмет;
- които срещат затруднения, индикирани чрез срочна оценка слаб (2) или три последователни текущи оценки слаб (2);
- за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа.

Допълнителното обучение по учебни предмети е насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет, които са напреднали по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа.

Потребностите от допълнителното обучение се определят от учителя по предмета и координатора, а за учениците със специални образователни потребности и за учениците с изяви дарби - от екипа за подкрепа за личностно развитие на конкретния ученик.

Когато допълнителното обучение по учебен предмет се провежда в учебни дни извън часовете по училищния учебен план, то е с обща продължителност от 60 до 120 учебни часа годишно.

Допълнителното обучение по учебен предмет може да се провежда и по време на лятната ваканция с обща продължителност не повече от 80 учебни часа.

За провеждане на допълнителното обучение директорът на училището уведомява родителите, които са задължени да осигурят присъствието на ученика.

Консултирането по учебни предмети е достъпно за всички ученици и се провежда извън редовните учебни часове от учителите по предмети ежеседмично в рамките на учебната година.

III. *Превенцията на насилието и преодоляването на проблемното поведение* (чл.26 от Наредба за приобщаващото образование) се изразява във включване на *отделни деца и ученици* в съответни дейности за въздействие върху вътрешната мотивация, както и оказване на психологическа подкрепа:

1. обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем получаване на подкрепа за разрешаването му - в случай на необходимост от изясняване на

ОУ,, Иван Вазов” с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

възникнал конкретен проблем;

- класният ръководител осъществява разговор с ученика за установяване на причините, довели до възникването на проблема, при спазване на етичния кодекс на училищната общност;
- класният ръководител съвместно с ученика определя дейности, които да доведат до преодоляване на проблема оказва подкрепа за осъществяването им.

2. използване на посредник при решаване на конфликт в училище – осъществява се в училище от подготвен за разрешаване на конфликтни ситуации учител или психолог, който не е страна в конкретния конфликт и който посредничи между страните в конфликта с цел разрешаването му;

- Посредникът в конфликта провежда разговор с всички страни в конфликта за установяване на причините, довели до възникването му, при спазване на етичния кодекс на училищната общност.
- След изясняване на причините за възникването на конфликта ученикът или учениците получават подкрепа от посредника по ал. 1 за разрешаването му.

3. консултиране на детето или ученика с психолог - по препоръка на учителите на групата, на класния ръководител или на друг педагогически специалист;

- Дейността се извършва след наблюдение на детето или ученика в процеса на обучението и в дейността на училището и установяване на необходимост от провеждане на консултации с психолог .
- Консултациите се провеждат от психолога въз основа на потребностите на детето или ученика.

4. създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин – осъществява се по препоръка на класния ръководител или на друг педагогически специалист.;

- Извършва се след наблюдение на ученика в процеса на обучението и в дейността на училището и установяване на необходимост от включване в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти.
- Групите се организират в училище, а при необходимост се привличат и външни специалисти.

5. насочване на детето или ученика към занимания, съобразени с неговите потребности - по препоръка на учителите на групата, на класния ръководител или на друг педагогически специалист;

- извършва се след наблюдение на детето или ученика в процеса на обучението и в дейността на училището и установяване на необходимост от насочване към занимания, съобразени с неговите интереси.
- Заниманията по интереси може да се провеждат чрез различни организационни педагогически форми - клуб, състав, ансамбъл, секция, отбор и други, и включват дейности.

6. индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество) -

ОУ „Иван Вазов” с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

осъществява от личност по избор на ученика, която той приема и уважава и която е изразила съгласие за участие в индивидуалната му подкрепа;

- Индивидуалната подкрепа на ученика може да бъде осъществена от учител от училището, от лице от семейството, от близък на ученика или от обществено изявена личност, на която ученикът има доверие или която представлява пример за него и спомага за развитието на силните му страни и за цялостното му личностно развитие.
- Класният ръководител на ученика организира осъществяването на индивидуалната подкрепа, за което информира родителя.

7. участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището, включително определяне на възможности за участие на ученика в доброволчески инициативи - ученикът съвместно с класния ръководител избира конкретна дейност, определена в правилника за дейността на училището, която да извърши в полза на училището или паралелката.

- Дейността в полза на училището или паралелката трябва да е съобразена с възрастовите особености и здравословното състояние на учениците и да не унижава тяхното достойнство.
- определяне на възможности за участие на ученика в доброволчески инициативи, се осъществява по желание на ученика след избор на такива инициативи от училището.

8. други дейности, определени в правилника за дейността.

За всички предприети дейности с децата или учениците за преодоляване на проблемното им поведение и за справяне със затрудненията им с приобщаването в образователния процес и в институционалната среда, с участието в дейността на институцията и с поведенческите им прояви се информира родителят, а за дейността по т. 6 се изисква и информираното му съгласие.

За дейностите по т.3,4,5,7 директорът на училището въз основа на доклади на учители или класни ръководители и резултати от образователния процес издава заповед за определяне на децата/учениците и условията за провеждане на дейностите.

Родителят се информира за заповедта не по-късно от 7 дни преди началото на осъществяване на дейностите, както и за резултатите от изпълнението им.

Родителят е длъжен да съдейства и да подпомага учителите и другите педагогически специалисти при реализирането на дейностите.

При отказ от страна на родителя да съдейства и да подпомага реализирането на дейностите директорът писмено сигнализира дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето или ученика за предприемане на действия при необходимост при условията и по реда на Закона за закрила на детето.

Директорът на дирекция "Социално подпомагане" уведомява директора на детската градина или училището за предприетите действия по отношение на родителя в срок до 10 работни дни от предприемането им.

Дейностите се предприемат и се осъществяват независимо от предприетите действия по отношение на родителя.

СТЪПКИ ПРИ ОБЩА ПОДКРЕПА

1. В началото на учебната година – определяне на координатор.
2. Информация от класните ръководители:
  - за ученици от уязвими групи;
  - за ученици с обучителни затруднения;
  - за ученици с проблемно поведение;
  - даровити ученици.
3. Доклад от класния ръководител до директора . /Вх.№/
4. Заповед за формиране на екип на директора.
5. Работна среща на координатора с класния ръководител, учителите, които преподават на ученика и другите педагогически специалисти за събиране и обсъждане на информация и силните страни на ученика:
  - становище от учител/учители за обучителните затруднения.
6. Предложение от координатора до директора . /Вх.№/
7. Заповед на директора за дейностите по общата подкрепа.
8. Класният ръководител информира родителя със заповедта /срещу подпис на протокола и плана /до 7 дни, преди началото дейностите по ОП./
9. Родителят подписва информирано съгласие за дейностите по обща подкрепа.
10. Регулярни срещи за преглед на напредъка на ученика – по преценка на екипа.
11. Резултати:
  - постигнати цели – описват се и се прекратява общата подкрепа;
  - частично постигнати цели – кои са постигнати и кои не са и причините да не се постигнат – описват се; определят се нови дейности за мотивация върху поведението на детето/ученика;
  - не са постигнати целите - описват се причините да не се постигнат и ученикът се насочва към оценка на индивидуалните потребности от ЕПЛР за предоставяне на допълнителна подкрепа.
12. Общата подкрепа продължава 3 месеца.

ПРОЦЕДУРА 2

ПРОЦЕДУРА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

Допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности. Оценката се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, утвърден със заповед на директора на училището за конкретно дете или ученик по чл. 187, ал. 2 ЗПУО.

Оценката на индивидуалните потребности на дете или ученик е процес на събиране и анализиране на специфична информация за неговото функциониране - силни страни, затруднения, потенциал за оптимално развитие, участие в образователния процес, възможности

ОУ „Иван Вазов” с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

за реализация.

За извършването на оценката родителят представя следните документи:

1. заявление до директора;
2. статуси от проведени предварителни изследвания и консултации - психологични, логопедични, медицински, както и становище от специален педагог - при наличие на такива, в зависимост от потребностите на детето или ученика;
3. всички документи, съдържащи информация за здравословното състояние и социалното положение на детето, документи, издадени от съда, както и други документи, които имат отношение към обучението и образованието на детето или ученика, включително документи от детската градина, при наличие на такива;
4. протокол от специализирана по профила на заболяването лекарска консултативна комисия и/или решение на териториална експертна лекарска комисия (ТЕЛК), и/или на Национална експертна лекарска комисия (НЕЛК) с приложена лична амбулаторна карта, съдържаща информация за проведени изследвания, консултации, епикризи и други, които удостоверяват заболяването - при деца и ученици с хронични заболявания.

При извършването на оценката се вземат предвид и:

1. резултатите от ранното оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения;
2. документите от личното образователно дело на детето или ученика и материали от портфолиото на детето;
3. други документи при необходимост по преценка на екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика.

За извършването на оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с изяви дарби родителят представя и документи, удостоверяващи постиженията, класиранията на призови места на децата и учениците и др.

За извършването на оценката на индивидуалните потребности на ученик в българско училище в чужбина може да се представят други документи освен, предвидени в действащото законодателството на страната, в която е открито училището.

Оценяването на индивидуалните потребности на дете или ученик, което не владее български език, се извършва на езика, който детето или ученикът владее най-добре, като при необходимост се ползва преводач, осигурен от родителя.

При необходимост, в случай че родителят не може да осигури преводач, съдействие за осигуряването му може да окаже регионалното управление на образованието.

Съгласно чл. 73 от Наредбата за приобщаващото образование: **Оценката на индивидуалните потребности** на деца и ученици, за които има индикации, че са със **специални образователни потребности**, се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, чийто състав включва **психолог, логопед, ресурсен учител**, а при деца и ученици с увреден слух или с нарушено зрение - и рехабилитатор на слуха и говора или учител на деца и ученици с нарушено зрение, **учителите в групата/класния ръководител и учителите**, които преподават на ученика в училището. Оценяват се познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие, адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране.

Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици **в риск** се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, чийто състав включва **психолог и логопед** в детската градина или в училището, **учителите в групата/класния ръководител и учителите**, които преподават на ученика в училището. Оценяват се рисковите и защитните

фактори в ситуацията на детето или ученика и неговата среда.

Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с *изявени дарби* се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, чийто състав включва *учителите в групата/класния ръководител и учителите*, които преподават на ученика в училището, *психолог*, или от специалистите, които обучават или тренират ученика в център за подкрепа за личностно развитие, или в спортен клуб. Оценяват се конкретните области на изявените дарби и способности.

Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с *хронични заболявания* се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, чийто състав включва *психолог, учителите в групата/класния ръководител и учителите*, които преподават на ученика в училището, *медицинския специалист* в здравния кабинет в сътрудничество с *личния лекар* на детето или ученика. Оценява се здравословното състояние на детето или ученика и влиянието му върху обучението.

При извършване на оценката може да участват и други специалисти извън посочените.

В случай че училището не може да осигури някой от специалистите, с изключение на психолога, както и когато за оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците са необходими и други специалисти, директорът може да изпрати заявление за осигуряването им от регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център, център за подкрепа за личностно развитие, включително център за специална образователна подкрепа, специално училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
4. ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира от училището чрез план за подкрепа по чл. 187, ал. 3 ЗПУО, изготвен за дете или ученик.

Родителят се запознава с плана за подкрепа на детето или ученика, като му се предоставя копие от него при поискване и е длъжен да оказва съдействие за изпълнението на плана за подкрепа на детето/ученика.

Работата с дете и ученик по конкретен случай е метод, който цели гарантиране на индивидуален подход при предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика.

Работата по конкретен случай се основава на оценката на индивидуалните потребности и е насочена към децата и учениците в риск, а в някои случаи, определени от екипа, и към децата и учениците със специални образователни потребности и децата и учениците с изявени дарби. Работата по конкретен случай се осъществява от екипа за подкрепа за личностно развитие при съгласуване и координиране на действията му с водещия на случая в отдела за закрила на детето.

Работата по конкретен случай включва:

1. формулиране на случая;
2. оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика;

ОУ „Иван Вазов“ с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

3. определяне на цели и действия, насочени към детето или ученика;
4. изготвяне на план за подкрепа;
5. взаимодействие и работа с подкрепящата среда;
6. оценка на резултатите.

Психо-социалната рехабилитация е комплекс от дейности на екипа за подкрепа за личностно развитие за подпомагане на децата и учениците със затруднения, увреждане или разстройство на тяхното психично здраве, а в някои случаи и на деца и ученици с изяви дарби, за постигане на оптимално ниво на самостоятелност и за придобиване и прилагане на умения, необходими за пълноценното приобщаване в системата на предучилищното и училищното образование.

Предоставя се на отделно дете или ученик въз основа на оценката на индивидуалните му потребности. Водещ на случая на детето или ученика при предоставяне на психо-социалната рехабилитация е психологът. Дейностите за психо-социална рехабилитация, както и тяхната продължителност се предоставят и изпълняват съгласно плана за подкрепа на детето или ученика.

Рехабилитацията на комуникативните нарушения е комплекс от дейности за подпомагане на деца и ученици със затруднения, увреждане или разстройство на езика, говора, познавателните процеси и социалното поведение.

Предоставя се на всяко дете или ученик с комуникативно нарушение въз основа на оценка от невропсихологично изследване и съобразно индивидуалните му потребности. Рехабилитацията на комуникативните нарушения се осъществява от логопед, а в някои случаи - и от психолог.

Дейностите за рехабилитация на комуникативните нарушения и продължителността им се определят в плана за подкрепа на детето или ученика.

ОУ „Иван Вазов“ с. Русокастро предоставя **условия за равен достъп** до образование за децата и учениците и чрез осигуряване на:

- **достъпна архитектурна и физическа среда** - входни и комуникационни пространства, помещения и пространства за общо ползване, санитарно-хигиенни и спомагателни помещения, ресурсен кабинет;

- **достъпност на информацията и комуникацията** - достъп до видовете средства за информация и комуникация (телефони, компютри, интернет и други); достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение и представянето им в достъпен формат; достъпност на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти чрез осигуряване на разумни улеснения според индивидуалните потребности на децата и учениците; достъпна мултимедийна образователна среда;

- **достъп до учебните програми и учебното съдържание** - предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците за осигуряване на непрекъснатост при прехода им през различните етапи и степени на образование, адаптиране на учебното съдържание съобразно индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности;

- **дидактически материали, методики и специалисти.**

Ресурсното подпомагане се осъществява от ресурсен учител, и други педагогически специалисти, които са част от екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности.

ОУ „Иван Вазов” с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

Ресурсното подпомагане се провежда индивидуално съгласно плана за подкрепа на всяко дете или ученик със специални образователни потребности.

Ресурсното подпомагане включва:

1. адаптиране на учебното съдържание съобразно индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности;
2. осигуряване на помощни средства и технологии за пълноценно участие в образователния процес;
3. съвместна работа на учителите в групата /учителя по съответния учебен предмет и ресурсния учител при провеждането на педагогическата ситуация/урока;
4. терапевтична подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности;
5. консултиране на учителите по отношение на изграждането на подкрепяща среда училището и други образователни ресурси за децата и учениците със специални образователни потребности;
7. обучение в полезни умения и подготовка за самостоятелен живот;
8. осъществяване на дейности в класната стая и в стаята на групата с цел приемане и приобщаване на децата и учениците със специални образователни потребности. Ресурсното подпомагане може да бъде преустановено с решение на екипа за подкрепа за личностно развитие след преглед на напредъка в развитието на детето или ученика и/или постигане на целите в плана за подкрепа, и след подадено заявление от родителя.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с *изявени дарби* включва:

1. осигуряване на възможности за работа с дете или ученик с изявени дарби по конкретен случай и за допълнителна индивидуална работа за развитие и надграждане на изявените дарби;
2. осигуряване на възможности за ползване на подходяща физическа среда, обзавеждане, оборудване, материали и консумативи;
3. осигуряване на квалифицирани специалисти за допълнителна подкрепа в съответната област - науки, технологии, изкуства, спорт;
4. осигуряване на възможности за участие в различни национални и международни изяви - състезания, конкурси, олимпиади, фестивали, концерти, спектакли, изложби и други;
5. осигуряване на възможности за включване в програми и проекти, насочени към стимулиране на изявите и подобряване на постиженията на децата и учениците;
6. провеждане на летни академии, тематични семинари, дискуссионни клубове и други;
7. осигуряване на възможности за издаване на специализирана литература с практическа и теоретическа насоченост, включително разработки на ученици;
8. сътрудничество с висши училища, културни институции и Българската академия на науките за подкрепа на даровити деца и ученици;
9. морални и материални награди за отличен успех или при достигане на призови места на национални и международни олимпиади и състезания при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

Допълнителна подкрепа се предоставя на деца и ученици с трайни способности и постижения в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, класирани на първите три места на общински, национални и международни изяви с конкурсен характер през предходната година.

Определя се от екипа за подкрепа за личностно развитие по предложение на учителя в групата или на учителя, който преподава на ученика по съответния учебен предмет, или на специалист в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и се осъществява съгласно

ОУ, „Иван Вазов” с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

план за подкрепа, в който се определя и броят на часовете за допълнителна индивидуална работа.

Училището осъществява подкрепа за успешен преход на децата и учениците между отделните етапи и степени на образование или между институциите в системата на училищното образование.

СТЪПКИ:

Старт: инициатива на учител и/или друг специалист, родител или координатор на училището.

Стъпка 1

Екипът за подкрепа за личностно развитие в училището се създава със заповед на директора за конкретно дете или ученик - със специални образователни потребности, в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания, за всяка учебна година.

В състава на екипа задължително участват психолог, както и логопед. В екипа може да участва ресурсен учител, както и други специалисти според индивидуалните потребности на детето или ученика. В екипа може да се включват представители на органите за закрила на детето и на органите за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Екипът

се ръководи от определения със заповедта на директора специалист от екипа. В работата на екипа на детето/ученика участва родителят, а при необходимост и представител от съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и/или от центъра за подкрепа за личностно развитие.

Екипът провежда общи срещи не по-малко от три пъти през учебната година - в началото на учебната година и в края на първия и на втория учебен срок. Родителят се запознава с датите на срещите. При възникнала необходимост заседание може да се провежда и извънредно. Ръководителят на екипа отправя покана за участие на родителя преди провеждането на извънредното заседание с писмо, по имейл или в телефонен разговор.

Задължителните три заседания са редовни, когато на тях присъстват всички членове на екипа. Решенията се вземат с мнозинство от повече от половината членове на екипа. Заседанията, които се провеждат извън определените три заседания, са редовни, когато на тях присъстват поне половината от членовете на екипа. Решенията се вземат с мнозинство от повече от половината от присъстващите членове на екипа в конкретното заседание. За всяко заседание на екипа за подкрепа за личностно развитие *се води протокол* в хартиен или електронен вид, подписан от лицето, водещо протокола, и от психолога и/или педагогическия съветник.

Стъпка 2

Оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва в срок до 3 месеца от началото на учебната година, като продължителността на оценяването е най-малко 14 дни.

Оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците с изяви дарби, в риск и с хронични заболявания се извършва съобразно спецификата на всеки отделен случай, но не по-късно от 3 месеца от установяване на потребността от извършване на оценка.

Оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, може да се извършва и по всяко друго време през учебната година, ако се установи потребност от такава оценка, като продължителността на оценяването е най-малко 14 дни и се извършва в срок до 3 месеца от установяването на потребността.

ОУ „Иван Вазов” с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

Оценката на децата и учениците се извършва индивидуално от всеки специалист в екипа при отчитане на силните страни и възможностите за участие в образователния процес на детето или ученика.

Оценката на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е функционална и се извършва съгласно Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика. Родителят писмено изразява в картата за оценка съгласието или несъгласието си с извършената оценка на индивидуалните потребности и с решението за предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика. Картата за оценка е неразделна част от личното образователно дело на детето или ученика в националната електронна информационна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО) и се предава заедно с останалите негови документи при прехода му от една институция в друга в системата на предучилищното и училищното образование.

На родителя се предоставя при поискване копие от попълнената Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика.

При несъгласие на родителя с оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика със специални образователни потребности, извършена в детската градина или училището, той може да подаде заявление до директора на съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование за организиране на повторна оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика в 14-дневен срок от извършването на оценката от екипа за подкрепа за личностно развитие. Родителят посочва в заявлението мотивите за несъгласието си с оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика със специални образователни потребности.

В случаите на несъгласие на родителя с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, независимо че въз основа на оценките на индивидуалните потребности по ал. 1 е установена такава необходимост, и за предотвратяване на риска от отпадане от образование директорът писмено уведомява дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето или ученика с цел осигуряване на неговия най-добър интерес.

Директорът на дирекция "Социално подпомагане" в срок до 10 работни дни от получаването на уведомлението писмено информира директора на училището за предприетите действия.

В случаите на несъгласие на родителя с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие училището задължително организира предоставянето на дейности за обща подкрепа за личностно развитие на детето или ученика.

Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици, за които има индикации, че са деца или ученици в риск, включва оценяване на рисковите фактори за развитието на детето или ученика.

Оценяват се:

1. история на здравословното състояние на детето или ученика;
2. неблагоприятни условия в средата/ситуацията на детето или ученика;
3. стресови събития в живота на детето или ученика;
4. демографски фактори, оказващи влияние на развитието на детето или ученика.

Елементите на оценката включват:

1. индивидуални фактори в развитието - използва се Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика; отчита се и разбирането на детето или ученика за проблема;
2. фактори в средата на детето или ученика - отчитат се загубите и травматичните събития

ОУ,, Иван Вазов” с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

или събитията с негативно влияние върху развитието и обучението на детето или ученика;

3. подкрепяща среда - отчитат се обкръжението на детето или ученика, общността в детската градина или училището, формирането на приятелства, участието в занимания по интереси и други.

За извършването на **оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците, които проявяват способности** в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и имат постижения, надвишаващи постиженията на техните връстници, се използва информация, предоставена от учители, родители, деца и ученици или получена след изяви на детето или ученика.

В случай че ученици с изявени дарби имат затруднения в обучението по един или повече учебни предмети, на тях може да им бъде извършена оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие за преодоляване на обучителните трудности. Оценката се извършва съгласно Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика.

Картата за оценка на индивидуалните потребности съдържа следните компоненти:

1. оценка на функционирането на детето/ученика;
2. становище на екипа, извършил оценката на индивидуалните потребности, за необходимите ресурси за допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето/ученика;
3. определяне на спецификата на допълнителната подкрепа;
4. препоръка за ползване на други услуги, включително и на социални услуги, или за включване в други занимания.

Елементи на оценката:

1. общ здравен статус на детето/ученика, физическо развитие;
2. емоционално и социално развитие (игрови умения; отношения с връстници; отношения с възрастни; социално приемливо поведение; самооценка; ниво на независимост; поведение, съответно на възрастта; умения за самообслужване и самостоятелност; риск от нараняване; хиперактивност);
3. познавателно развитие (памет; внимание; мислене; интелект);
4. езиково и говорно развитие и комуникативни умения (латерализация; гнозис и праксис; рецептивна реч; експресивна реч; писмена дейност; математически умения; невербална комуникация; комуникативна функция на езика);
5. обучение (постигания в образователния процес; обучение по учебни програми по общообразователни учебни предмети; обучение по учебни програми по учебни предмети или модули за професионално образование и обучение; участие в терапевтични програми);
6. семейни отношения (контакт с родителите или други членове от семейството, честота на контактите, качество на контактите; основни грижи и закрила; емоционална връзка и стабилност на отношенията в семейството; родителски стил на възпитание);
7. социална среда (семейна история; разширено семейство; жилищни условия; социални характеристики и ресурси на средата).

На родителя се предоставя при поискване копие от попълнената Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето/ученика.

При несъгласие на родителя с оценката на индивидуалните потребности на детето/ученика със СОП, той може да подаде заявление до директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование за организиране на повторна оценка на индивидуалните потребности на детето/ученика в 14-дневен срок от извършването на оценката от ЕПЛР.

В случаите на несъгласие на родителя с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето/ученика, независимо че въз основа на оценката на индивидуалните

ОУ „Иван Вазов” с. Русокастро, общ. Камено, обл. Бургаска
тел. 0876630002; e-mail info-200304@edu.mon.bg

потребности е установена такава необходимост, и за предотвратяване на риска от отпадане от училище, директорът писмено уведомява отдела за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето/ученика.

Директорът изпраща копие от протокола с оценката и решението на ЕПЛР за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето/ученика със СОП в регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование в 7-дневен срок от извършването на оценката за одобряване.

Оценката на индивидуалните потребности на деца/ученици, за които има индикации, че са в риск, включва оценяване на рисковите фактори за развитието на детето/ученика.

Оценяват се:

1. история на здравословното състояние на детето/ученика;
2. неблагоприятни условия в средата/ситуацията на детето/ученика;
3. стресови събития в живота на детето/ученика;
4. демографски фактори, оказващи влияние на развитието на детето/ученика.

Елементи на оценката:

1. индивидуални фактори в развитието – използва се Картата за оценка на индивидуалните потребности на детето/ученика; отчита се и неговото разбиране за проблема;
2. фактори в средата – отчитат се загубите и травматичните събития или събитията с негативно влияние върху развитието и обучението на детето/ученика;
3. подкрепяща среда – отчитат се обкръжението на детето/ученика, общността в училище, формирането на приятелства, участие в занимания по интереси и други.

Стъпка 3

Изготвяне на план за подкрепа на детето/ученика.

Планът за подкрепа включва:

1. целите, задачите и конкретните дейности за допълнителна подкрепа за личностно развитие;
2. описание на възможностите, силните страни и потенциала на детето/ученика за включване и участие в образователния процес и в дейността на училището;
3. определяне на вида и формата на обучение;
4. определяне на вида на допълнителната подкрепа и на конкретния срок за предоставянето ѝ;
5. определяне на конкретни образователни цели и очаквани резултати от обучението на детето/ученика;
6. определяне на начини за оценяване на напредъка на детето/ученика;
7. определяне на специални педагогически, терапевтични и други методи и средства за постигане на целите;
8. определяне на честотата на осъществяване на дейностите за допълнителна подкрепа;
9. описание на екипната работа с детето/ученика, на ролята и отговорностите на педагогическите специалисти и на родителя при предоставянето на допълнителната подкрепа;
10. описание на необходимите ресурси за допълнителната подкрепа и за ефективен преход между институциите или между отделните етапи и степени на образование и на координацията на работата с децата/учениците, които получават допълнителна подкрепа за личностно развитие;
11. определяне на часовете за ресурсно подпомагане – за дете/ученик със СОП.

Стъпка 4

Предоставяне на допълнителна подкрепа

Краткосрочна е подкрепата, която въз основа на оценката на индивидуалните потребности на детето/ученика се предоставя за определено време в процеса на предучилищното и училищното образование, като:

1. за деца/ученици със СОП обхваща период от минимум 1 учебна година до максимум края на съответния етап от степента на образование;

2. за деца/ученици в риск обхваща времето на планираните дейности за работа по конкретния случай, която се осъществява в училище в сътрудничество с отделите за закрила на детето;

3. за деца/ученици с изявени дарби обхваща период от минимум 1 учебна година.

4. за деца/ученици с хронични заболявания обхваща периода, необходим за лечението на детето/ученика. При необходимост срокът ѝ се удължава в зависимост от здравословното състояние на детето/ученика.

Дългосрочна е подкрепата, която обхваща повече от един етап от степента на образование, повече от една степен на образование или е за целия период на обучение на детето/ученика в училище.

Стъпка 5

Проследяване на напредъка

Напредъка в развитието на детето/ученика се проследява на 2 пъти през учебната година и при необходимост се внасят промени в плана за подкрепа и в индивидуалните учебни програми след информирано писмено съгласие на родителя.